

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.20 (3332) ●

● ЧАЦВЕР, 30 МАЯ, 2013

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

“Сябры” з Кабардзіна-Балкарыі
Стар. 2

Талент разумець іншых
Пісьменніца Вера Рыч пераклала шмат твораў беларускіх класікаў на англійскую мову і актыўна ўдзельнічала ў дзейнасці англа-беларускага таварыства. Стар. 3

Ёсць чым ганарыцца!
Народны аматарскі калектыў “Тутэйшая шляхта” сабраў сяброў на свой юбілей. Стар. 4

НАВАКОЛЛЕ

І бэзавы туман над Мінскам праплывае...

У Батанічным садзе квітнее бэз. Рамантычнае свята цвіцення, духмянасці і прыгажосці штовесну доўжыцца ўсяго два тыдні

Іна Ганчаровіч

У Цэнтральным батанічным садзе НАН Беларусі можна палюбавацца на незвычайнай прыгажосці кусты квітнеючага бэзу. І ў гэты час штогод на тэрыторыі сада праходзіць спецыяльнае свята: гучаць раманы, класічныя і сучасныя творы з “кветкавымі” матывамі, праходзяць майстар-класы для тых, хто хоча вучыцца правільна вырошчваць бэз. А ў самым бэзавым садзе можна пабачыць проста-такі шэдэўры сусветнай селекцыі — гэта сапраўдны гімн прыгажосці.

Магчыма, не ўсе ведаюць, што само рускае слова “сирень” перакладаецца як кветка. Радзіма гэтага дзіўнага хмызняку — Малая Азія. У Еўропу бэз трапіў у XVI стагоддзі, а ў Расійскую імперыю

яго завезлі толькі ў канцы васемнацатага. Спачатку бэз саджалі толькі ў садках і каля асабнякоў багатых людзей. За прыгожыя па форме і афарбоўцы суквецці, выключны водар і працяглае цвіценне яго называлі “арыстакратам саду”. Сёння ж палюбавацца квітнем бэзу можа кожны. Гэта, дарэчы, адзін з самых распаўсюджаных дэкаратыўных хмызнякоў у Мінску. Атрымаць асалоду ад п’яніх водараў можна, гуляючы па праспекце Пераможцаў, у зялёных зонах Уручча. Асабліва яркія пахі — вечаровай парою і ноччу. А ў прыватным сектары ў бэзавых водарах можна проста патануць.

Глядзіш на кветкі бэзу — і немагчыма заставацца абыякавым. Яны ліловыя, белыя, ружаватыя, цёмна-чырвоныя... І так выгля-

даюць, быццам намаляваны яркімі насычанымі фарбамі. Важкія пышныя гронкі нагадваюць вееры. А які ў іх пах! Гэта нешта боскае, ні з чым не параўнальнае! Дарэчы, мала хто ведае, што бэз — гэта не толькі прыгажосць, але і цудоўныя лекі. У народнай медыцыне кветкі бэзу заварвалі як гарбату, іх пілі пры прастудзе, камянях у нырках і нават пры сухотах. І паспрабуйце правесці на сабе: пастаўлены ў пакоі некалькі галінак бэзу — гэта добры антыдэпрэсант.

Прагулялася ў чарговы раз нядаўна па бэзавых зарасніках і я. У Цэнтральным батанічным садзе НАН Беларусі даведлася, што там знаходзіцца самая вялікая калекцыя бэзу ў Беларусі: 248 гагункаў. А яшчэ спецыялісты сцвярджаюць, што ў нас прадстаў-

Цудоўнымі водарамі ды колерамі поўніцца майскі Мінск

лена дзясятая частка сусветнага бэзавага асартыменту. Нямала! Да таго ж беларускім вучоным-батанікам удалося зберагчы каля дзясятка гагункаў бэзу, якія ў Еўропе лічацца ўжо згубленымі, у тым ліку і французскія гагункі XIX стагоддзя ды некаторыя з савецкага перыяду. Акрамя шэдэ-

ўраў сусветнай селекцыі, ёсць у нас і вельмі добрыя гагункі бэзу беларускага: “Партызанка”, “Палессе”, “Марат Казей”, “Вера Харужая”, “Канстанцін Заслонаў”.

Сёлетняе Свята бэзу супала з яшчэ адной знамянальнай датай: 50-годдзем беларускай селекцыі бэзу.

ЗЕМЛЯКІ

Аляксандр Зарубіцкі:

“Добра там, дзе ёсць парадак...”

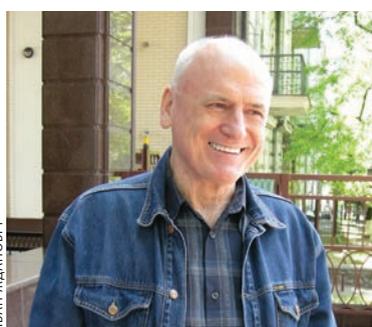
Сын беларускіх партызанаў перамагаў на матэматычных алімпіядах і закончыў Кіеўскі ўніверсітэт, але стаў журналістам і адным з кіраўнікоў украінскай секцыі Міжнароднай паліцэйскай асацыяцыі

Іван і Валянціна Ждановічы

Пасля цёплай, сардэчнай і разам з тым грунтоўнай размовы з Паслом Беларусі ва Украіне Валянцінам Вялічкам — пра тое чытайце ў папярэднім нумары газеты — паблізу Пасольства нас ужо чакалі землякі-суайчыннікі. Арганізаваў сустрэчу калега, паштатны аўтар “Голасу Радзімы” Мікалай Бойка — беларус з Кіева, былы ваенна-марскі афіцэр. А першым узяўся расказаць пра свае жыццёвыя дарогі, якія давялі з Гомеля ў Кіеў, былы

палкоўнік міліцыі Аляксандр Зарубіцкі. Рыхтуючы публікацыю, мы клікнулі ў інтэрнэце яго імя і даведаліся: наш зямляк яшчэ ў канцы 80-х узначальваў асацыяцыю “Чарнобыль” кіеўскага міліцэйскага глаўка. І сам у ліквідацыі наступстваў аварыі на ЧАЭС удзельнічаў.

На пачатку, аднак, Аляксандр задаволіў нашу немалую цікаўнасць да асацыяцыі. Аказваецца, Міжнародная паліцэйская асацыяцыя — адна з буйнейшых грамадскіх суполак свету. На апошнім сусветным кангрэсе

Аляксандр Зарубіцкі

ў ізраільскім Эйлаце, дзе і наш субсяседнік быў у складзе дэлегацыі ад Украіны, гучалі лічбы: 65 краін, 423 тысячы членаў. Ва

украінскай секцыі наш зямляк — віцэ-прэзідэнт, узначальвае нацыянальную камісію па культуры і спорце. Працуе ў апарце секцыі, да таго ж галоўны рэдактар усіх яе выданняў, найперш вялікага сайта, які і ёсць “яго дзецішча”. Аляксандр рыхтуе публікацыі для партнёрскіх выданняў “Міліцыя Украіны”, “Іменем закона”, выступае на тэлебачанні, удзельнічае ў прэсканферэнцыях.

Прызнаецца: аб працы ў міліцыі ці журналістам не марыў. Вабіла матэматыка, таму і за-

кончыў механіка-матэматычны факультэт Кіеўскага ўніверсітэта. Працаваў па спецыяльнасці. Распрацоўка і ўкараненне аўтаматызаваных сістэм кіравання на буйных прадпрыемствах — яго сфера інтарэсаў. Была... А потым “жыццё павярнула” так, што пайшоў працаваць у міліцыю. Заканчваў службу на чальнікам цэнтра грамадскіх сувязяў МУС Украіны, у званні палкоўніка. Ён заслужаны журналіст Украіны: даўно і плённа працуе менавіта ў міліцэйскай журналістыцы. → Стар. 2

СЯБРЫ БЕЛАРУСІ

Талент разумець іншых

Пісьменніца Вера Рыч пераклала шмат твораў беларускіх класікаў на англійскую мову і актыўна ўдзельнічала ў дзейнасці англа-беларускага таварыства

Юлія Букель

На пачатку літаратурна-музычнай імпрэзы “Якуб Колас у перакладах Веры Рыч”, якая нядаўна ладзілася ў Дзяржаўным літаратурна-мемарыяльным музеі Якуба Коласа, гаварылі пра хуткаччаснасць часу, ды і нашага жыцця. І сапраўды: сцены музея яшчэ памятаюць голас Веры Рыч, якая была “ў гасцях у Коласа”, дзялілася планами, марыла перакласці “Новую зямлю”. Цяпер яна — у Вечнасці, і мы з удзячнасцю згадваем руплівую працаўніцу, што нарадзілася ў Лондане, дзякуючы якой творы многіх беларускіх ды ўкраінскіх паэтаў загучалі па-англійску. Яна, матэматык па адукацыі, займалася не толькі перакладамі: гэта была вядомая журналістка, аўтарка публікацый па гісторыі, літаратуразнаўстве, навуцы. Жанчына нават заснавала свой часопіс! І больш за дваццаць гадоў была карэспандэнтам часопіса “Nature”.

І як жа пачала перакладаць з зусім чужой, невядомай ёй беларускай мовы Вера Рыч? Дзе Лондан, а дзе Беларусь... Усё, можна сказаць, здарылася выпадкова. Калі ёй было 17, то хадзіла ў касцёл. Адночы манахі прапанавалі паглядзець, як праходзяць службы ў іншых месцах, і Вера трапіла ў беларускую каталіцкую місію айцоў марыянаў (паходжаннем

яны, дарэчы, з беларускай Друі) у прыгарадзе Лондана Фінчлі: цяпер там працуе каталіцкі касцёл усходняга (уніяцкага) абраду. Яна расказвала, што той візіт перавярнуў усё яе жыццё, нібы адчыніліся дзверы ў новую рэальнасць. У невялічкім будынку слухала незразумелую беларускую мову — і адчувала сябе ўтульна. Побач, праз вуліцу, у так званай беларускай вёсцы былі яшчэ тры двухпавярховыя будынкі, адзін з іх пазней стаў Беларускай бібліятэкай і музеем імя Францішка Скарыны. Там захоўваліся беларускамоўныя кнігі, ладзіліся сустрэчы з беларусамі, канцэрты, канферэнцыі, іншыя імпрэзы.

Першы пераклад Веры Рыч — верш Янкі Купалы “Брату ў чужыне”. А знаёмства з творчасцю Якуба Коласа пачалося для яе з урыўка “Песні аб званых” з паэмы “Сымон-музыка”. Пэўна, самая значная праца Веры Рыч — “Як вада, як агонь: Анталогія беларускай паэзіі ад 1828 года да сучаснасці”. Першая ў свеце. Кніга выйшла ў 1977-м пад эгідай ЮНЭСКО. Там ёсць творы 41 аўтара: Францішка Багушэвіча, Паўлюка Багрыма, Янкі Купалы, Максіма Танка... А Якуба Коласа — аж дзесяць вершаў, урыўкі з паэмы “Новая зямля” і вельмі мілагучныя, знакамітыя радкі з “Сымона-музыкі”: “О, край родны, край прыгожы!..”

Дзіўнай, цікавай, актыўнай памятаюць Веру Рыч у Беларусі

Чыя творчасць найбольш падалася Веры Рыч? Вядучая зачытала ўрывак з інтэрв’ю: “Максіма Багдановіча люблю, хачу прысвяціць больш часу Змітраку Бядулю. З сучасных — Анатоля Вярцінскага. Хачу папрацаваць над “Новай зямлёй” Якуба Коласа”. Вера Рыч была і актыўнай удзельніцай англа-беларускага таварыства. Пра тое на імпрэзе расказала гісторык, аўтар кнігі “Беларусы ў Вялікабрытаніі” Наталля Гардзіенка: “Таварыства створана ў 1954 годзе, у першую чаргу было звязана з дзейнасцю брытанскіх арыстакратаў, палітычных колаў, якія ладзілі мерапрыемствы з нагоды беларускіх святаў. Прыкладна з 60-х гадоў да суполкі пачалі далучацца навукоўцы, даследчыкі беларускай літаратуры і мовы. Тады прыйшла і Вера. Адным з важнейшых праектаў, у якім непасрэдна яна ўдзельнічала, быў выпуск навуковага часопіса — там можна было пачытаць пра беларускую гісторыю і культуры. Часопіс дасылаўся ў бібліятэкі розных краін. Таварыства ладзіла і канферэнцыі, вечарыны, на якіх чытала свае пераклады спадарыня Вера”.

Пасля катастрофы на Чарнобыльскай АЭС Вера Рыч расказвала пра трагедыю англамоўным чытачам. Працавала ў Беларускім

камітэце дапамогі ахвярам радыяцыі, які быў створаны ў Лондане. “Я пазнаёмілася з Верай тады, калі ездзіла ў Вялікабрытанію як перакладчыца, — гаварыла ініцыятар імпрэзы і яе вядучая Марыя Міхайлаўна Міцкевіч, унучка Якуба Коласа і Янкі Маўра. — Вера была вельмі дзіўная, цікавая, актыўная... Помніцца, калі гасцявала ў нас, то прагнулася ў тры гадзіны ночы і сказала, што хоча працаваць, папрасіла пішучую машынку...” У Марыі Міхайлаўны любімы твор дзядулі — “Сымон-музыка”, яна сама выкладчыца матэматыкі, да таго ж узначальвае грамадскае аб’яднанне “Дзіцячы фонд духоўнага і культурнага адраджэння “Сакавік”. Раней, па яе словах, энтузіясты арганізавалі аздраўленне беларускіх дзяцей, дапамагалі дзіцячым дамам-інтэрнатам, а цяпер часцей ладзяць культурныя праграмы, напрыклад, святкаванне ў Мінску дня Святога Патрыка.

На вечарыне гучалі арыгіналы вершаў, а затым — яны ж у перакладах Веры Рыч: мілагучна, напеўна, па-англійску. Мне ж думалася, што акрамя таленту разумець іншых, гэтая незвычайная, часам дзівакаватая жанчына мела вельмі тонкае адчуванне нашай мовы, і беларускую душу адчувала — як сваю родную.

РАЗАМ

Добрая воля плюс моцны закон

Іван Ждановіч

На круглым stole ў Міністэрстве замежных спраў вялася зацікаўленая размова пра беларускую дыяспару як стратэгічны рэсурс беларускай дзяржавы

Збалансаваны... Кансенсусны... Ёмкі... Вызначае кірункі дзейнасці дзяржорганаў, сферу прыкладання іх сіл у рабоце з дыяспарай... Добры як іміджавы праект... Гэтыя ды іншыя меркаванні гучалі на мінулым тыдні ў МІДзе ў аднасць з дыяспарай... Добры як іміджавы праект “Аб беларусах замежжа”. Як і такое: апошнім часам можна гаварыць “пра страту сістэмнасці ў рабоце дзяржавы з дыяспарай”, і таму “трэба зрабіць гэты важны палітычны крок”. Каб падмацаваць добрую волю, у адпаведнасці з якой шмат робіцца на карысць суайчыннікаў замежжа, яшчэ і дзяржаўным законам.

Нашы чытачы не проста ведаюць, што распрацоўка яго вядзецца ўжо амаль дзесяць гадоў, у тым ліку і з удзелам буйных беларускіх суполак з розных краін. Яны даўно на сустрэчах рознага ўзроўню, ды і зваротах у рэдакцыю пытаюць: калі, нарэшце, закон будзе прыняты? Можна казаць: справа, відаць, зрушылася. “Лепш прыняць тое, што гатова, і рухацца далей,” — паўтарыў у знак згоды словы лідара расійскіх беларусаў Валерыя Казакова і наш суайчыннік з латвійскага Даўгаўпілса Барыс Іванюк. У тым жа рэчышчы выказаліся і прадстаўнікі суполак суайчыннікаў з Ізраіля, Польшчы, Украіны.

Больш падрабязна пра круглы стол у МІДзе, у якім бралі ўдзел таксама парламентарыі, эксперты беларускіх міністэрстваў і ведамстваў, кіраўнік Таварыства “Радзіма” Максім Дубяноў, мы раскажам у наступным нумары газеты.

ПРАЕКТЫ

Тое, што радуе і яднае

Штогадовы Конкурс дуэтаў сёлета сабраў у Палацы культуры МТЗ удзельнікаў з дзевяці краін

На конкурс звычайна запрашаюцца таленавітыя самадзейныя выканаўцы як з Беларусі, так і замежжа. За шэсць гадоў больш за 70 дуэтаў у ім паўдзельнічалі. Сяброўства, творчае супрацоўніцтва тых, каго падружыў Мінск, доўжыцца праз гады і адлегласці, дзякуючы любові да песні, самага “дэмакратычнага” з мастацтваў. А чаму сёння мы памятаем, любім і спяваем савецкія песні? Гэта ж не заўсёды ад тутгі па мінулым. Тыя песні — не проста ўдалыя “дзевы” кампазіта-

раў і паэтаў, яны яднаюць былых савецкіх людзей. І калі ў адной зале збіраюцца прадстаўнікі розных краін ды спяваюць старыя хіты, у зале пануе асабліва атмасфера, што радуе і яднае і выканаўцаў, і слухачоў. Так было і нядаўна.

Сёлетні, шосты Міжнародны конкурс дуэтаў “Песні, якія нас яднаюць”, прайшоў пры падтрымцы Мінкультуры, па традыцыі ладзіў яго Палац культуры Мінскага трактарнага заводу. І нашае Таварыства “Радзіма” даўно ў той справе, таму на фест едуць таленты з беларускіх суполак замежжа, дзе зберагаюцца нацыянальна-культурныя традыцыі Бацькаўшчыны.

На сцэне — Наталля Туркіна і Марына Мікалаева

У конкурсе ўдзельнічалі 14 дуэтаў з 9 краін. Сёлета прыехалі ў Мінск Таццяна Піменава і Наталля Зубкова з Цэнтра беларускай культуры “Уздым” (Даўгаўпілс, Латвія). А Беларус-

кую абшчыну ў Малдове прадстаўлялі Наталля Туркіна і Марына Мікалаева з Кішынёва.

Майстэрства выканаўцаў, як заўсёды, ацэньвала аўтарытэтнае журы, у

складзе якога былі вядомыя дзеячы культуры Леанід Захлеўны, Уладзімір Громаў, Анатоль Суша, прадстаўнікі суполак замежжа: старшыня Беларускай абшчыны ў Кішынёве Юрый Статкевіч, старшыня Ялгаўскага беларускага таварыства “Ляноўк” (Латвія) Алена Грысле, сябра Асацыяцыі беларусаў Эстоніі Марына Яроміна — яна і ўзначальвае студыю “Джой”. У складзе журы працаваў і Альфонс Аўгуліс, які выконвае абавязкі старшыні Згуртавання беларускіх грамадскіх арганізацый у Літве.

Пра Беларусь удзельнікам конкурсу будуць нагадваць узнагароды, сувеніры і яскравыя ўражання. Імі

падзялялася член журы з Эстоніі Марына Яроміна: “Гэта былі самыя лепшыя дні ў маім жыцці! Я ехала на конкурс, прадчуваючы радасныя сустрэчы. За некалькі дзён фест паспела прывыкнуць да добра-чылівых людзей, якія атулялі нас клопатам і ўвагай. Гэта, у першую чаргу, арганізатары: дырэктар Культурна-забаўляльнага прадпрыемства “Культсэрвіс” МТЗ Уладзімір Кірута і яго намесніца Тамара Міхельсон. Асабліва ўдзячнасць мая Таварыству “Радзіма”: за запрашэнне, арганізацыю паездкі ў Беларусь”.

Галіна Навіцкая, каардынатар праектаў Таварыства “Радзіма”

ТРАДЫЦЫ

Ёсць чым ганарыцца!

Народны аматарскі калектыў “Тутэйшая шляхта” сабраў сяброў на свой юбілей

Настасся Наркевіч

Скарбы народныя — гэта не толькі арыгінальная мова, адметныя песні ды строі... Нават былы досвед уладкаванасці грамадства ці арганізацыі абароны Бацькаўшчыны ад ворагаў таксама ўяўляе з сябе вялікую цікавасць. А які велізарны пласт культуры ўтварала ранейшая беларуская шляхта! Скарыстаўшы той скарб дзеля далучэння моладзі да спадчыны продкаў, захавання і развіцця музычнай культуры, аднаўлення лепшых традыцый беларускай шляхты, браты Лявон і Анатоль Махначы заснавалі пры Беларуска-кім дзяржуніверсіцеце фальклорны гурт “Тутэйшая шляхта”. Было тое ў 1992 годзе, і нядаўна гурт, які ўшанаваны ганаровым званнем “народны”, адзначаў 20-гадовы юбілей.

На юбілейным канцэрце я пераканалася: рэпертуар калектыву вельмі цікавы і разнастайны. Зрэшты, як і сама шляхецкая культура, што ў сваім гістарычным развіцці рухалася ад стылю барока праз класіцызм і сенты-металізм да рамантызму. А яшчэ я з гонарам разважала, што кожны народ, дасягнуўшы пэўнага ўзроўню культурна-гістарычнага развіцця, грамадскай і этнічнай самасвядомасці, пачынае ўсведамляць усю значнасць менавіта сваёй гісторыі. І тое веданне абавязкова варта захаваць і перада-

Выступленне артыстаў “Тутэйшай шляхты” ўпрыгожвае любую залу ці сцэну

ваць нашчадкам. Нашы адметныя міфы і гістарычныя паданні, баллады і песні складаліся на працягу стагоддзяў. Яны перадаваліся з вуснаў у вусны, каб стаць сёння каштоўнай крыніцай ведаў пра мінуўшчыну для кожнага, каму тое цікава.

Гурт “Тутэйшая шляхта” выконваў на канцэрце як класічныя харавыя творы, так і шмат беларускіх народных песен і рамансаў XIX стагоддзя. Нас, слухачоў, проста заворожвала гарманічнае спалучэнне традыцыйнага і сучасна-

га гучання. Цікава, бачыла, было ўсім, хоць сабраліся ў зале людзі розных узростаў. А якія таленавітыя самадзейныя артысты! Дзякуючы ім мы быццам падарожнічалі ў часы панавання шляхты, уражаліся даўняму мастацтву валодання мячом, спасцігалі невялічкі “курс прыстойных манер”...

Прыемна, што калектыў цяпер у выдатнай творчай форме, здольны прадстаўляць беларускую культуру і за мяжой. Тое адзначылі ў віншаваннях прадстаўнікі Адміністрацыі Маскоўскага раёна

сталіцы, кіраўніцтва Беларускага дзяржуніверсітэта. Прыемным сюрпрызам для юбіляраў сталі ганаровыя граматы, уручаныя ўсім ўдзельнікам гурта, віншаванні ад Міністэрства культуры Беларусі.

Уладзімір Караткевіч калісьці заўважыў, што выхоўваць любоў да нацыянальнай культуры можна адным толькі спосабам: выхаваннем у чалавеку гордасці за свой народ. Як бачна, народны аматарскі гурт “Тутэйшая шляхта” з гэтай пачэснай місіяй паспяхова спраўляецца.

ПЛАНЕТА ЛЮДЗЕЙ

Паміж Янам і Алексам

Рыгор Арэшка

Творы студэнтаў-мастакоў з Беларусі і Аўстрыі дэманстраваліся ў ДOME дружбы

Пад час Дзён Аўстрыі ў Беларусі мастацкая выстава “Мінск / Лінц” ладзілася ў Беларуска-кім таварыстве дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі. Творы — вынік студэнцкага абмену паміж Беларускай дзяржаўнай акадэміяй мастацтваў і Універсітэтам мастацтваў Лінца, які адбыўся дзякуючы зацікаўленасці абодвух бакоў, а таксама Аўстрыйскаму культурнаму форуму і “Прыорбанку”. Удзельнікаў адбіралі на конкурснай аснове, і ўрэшце ў Лінцы навучаўся Ян Жвірбля, а ў Мінску — Алекс Каплун.

Папрацавалі хлопцы плённа: выстава ўмясціла толькі невялікую частку іх творчай справаздачы. Ян выканаў ілюстрацыі да навэлы Франца Кафкі “Пераўвасабленне”, рабіў замалёўкі, шаўкаграфіі, літаграфіі, афорты. Алекс ініцыяваў беларуска-аўстрыйскі мастацкі праект “ФРЫКІ / FREAKY” — гэта фільм і серыя фігур, выкананых з пап’е-машэ як аўстрыйцам, так і студэнтамі БДАМ Алесяй Жыткевіч, Алесяй Галотай, Уладзімірам Грамовічам і Разалінай Бусел.

Ян і Алекс ужо заявілі пра сябе як цікавыя мастакі, а навучанне на працягу семестра ў творчай ВНУ іншай краіны, безумоўна, паспрыяе іх творчаму росту.

АДНА З НАС

Зівержат па імені Зоя

Аповед пра тое, як жанчына з Дагестана знайшла свой лёс у Беларусі

Яўген Дарэньскі

У нашай краіне, акрамя беларусаў, жывуць прадстаўнікі 140 іншых нацыянальнасцяў. Пра жыццё, падзеі ў дзяспарах распавядае наша газета. Звычайна згадваюцца людзі сацыяльна праяўленыя. Такія, як спартсмен Націк Багіраў — а гэта брэнд, твар, візітная картка азербайджанскай дзяспары ў Беларусі. Ці Сайфу Рахман Махамеджан, лідар тутэйшых афганцаў. Без такіх асоб, магчыма, этнічнага руху ў чужой краіне, нават прыветнай да ўсіх Беларусі, увогуле не было б. Цяпер мы вырашылі “пайсці ў народ”: расказаць і пра тых, каго не сустрэнеш на святочных фестывалях. Хто яны, як зарабляюць на жыццё, пра што мараць, да чаго імкнуцца? Плануем прадоўжыць публікацыі па гэтай тэматыцы. Будзем пісаць пра людзей розных

нацыянальнасцяў, для якіх воляй лёсу Беларусь стала другім родным домам, якія цяпер нам як “зводныя сёстры і браты”.

Такім чынам, знаёмцеся: Зівержат Магамедаўна Расулава, жанчына з Дагестана, працуе на зямлі і на адным з міні-рынкаў Мінска.

— **Зівержат, а тут вас называюць і Зояй...**

— Так і ёсць, нават тата мой так мяне называў з дзяцінства: ён вельмі любіў гэтае імя. Родам я з Дагестана, самага шматнацыянальнага рэгіёна Расіі. Афійцына мы, вядома, усе дагестанцы, але калі, як казаў Аркадзь Райкін, нас “прыціснучь да цёплай сцяны”, то высветліцца, што адзін — аварац, другі — рутулец, трэці наогул табасаранец!

— **Шчыра кажучы, пра дзве апошнія нацыянальнасці я ніколі не чуў!..**

— А яшчэ ў Дагестане жывуць цахуры, ахвахцы,

Яўген ДАРЭНЬСКІ

Зівержат-Зоя, працавітая агародніца з Дагестана

багулалы, лакцы, кумыкі, таты-іудаісты, андыіцы — не трэба толькі іх блытаць з індыйцамі...

— **Ну а вы, Зівержат, хто па нацыянальнасці?**

— Ды лезгінка я! Ведаецца, ёсць такі танец, і гэта — наш нацыянальны танец. А муж мой, Магамед, даргінец. У мяне тры дачкі і сын. Сям’я ўвогуле інтэрнацыянальная, бо адзін зяць — беларус, другі — лакец,

трэці — лезгін, а нявестка наша — руская.

— **І сапраўды: цэлы “інтэрнацыянал”! А чаму вы пераехалі менавіта ў Беларусь?**

— Адна з дачок выйшла замуж за беларуса, а сын у той час вучыўся ў адной з мінскіх вуну. Вось і вырашылі ўладкавацца тут, і не шкадуем. У Беларусь прыехалі ў 1999 годзе. Нам вельмі падабаецца беларус-

кі менталітэт. Народ добры, спакойны, ураўнаважаны, дружалюбны. Ведаем, што робіцца ў Маскве ды іншых расійскіх гарадах: там, кажучы, нейкія скінхеды, неафашысты па вуліцах шныраць...

— **Не ўсё там спакойна...**

— Як зразумець? Дружна жылі, у вайну продкі братамі па зброі былі, у акупацыі супраць гітлераўцаў ваявалі, адну перамогу кавалі.

А сёння чаму ваўкамі сталі? Слава Богу, у Беларусі экстрэмістаў няма, жыццё спакойнае, без патрасенняў.

Мы тут людзей паважаем, і нас паважаюць. Домік у вёсцы пад Барысавам купілі. Вырошчваем з мужам на агародзе цыбулю, радыску, кінзу, кроп, пятрушку. У асноўным для сябе, і трошкі прадаю. Гэта і прыбаўка да пенсіі, і людзі могуць купляць у нас зеляніну круглы год! Хата ў вёсцы, бліжэй

да зямлі, і нашы дзеці-ўнукі побач. Што яшчэ трэба, каб годна сустрэць старасць! Мы простыя людзі, мы ж нічога “завоблачнага” ад жыцця не патрабуем і не чакаем. Як па мне, дык лепш сустракаць і пражываць спакойны звычайны дзень, без нейкіх падзей, чым поўны катаклізмаў! Слава Богу, у Беларусі ніякіх узрушэнняў няма і, спадзяюся, не будзе...

— **А калі аднойчы ўнукі скажуць: бабуля, хочам вярнуцца ў Дагестан... Што адкажаце?**

— Дагестан — гэта наша гістарычная радзіма, з якой мы сувязяў ніколі не гублялі і не страцілі! І я не буду прырэчыць унукам: як захочуць — хай едуць! Яны самі павінны вырашаць, дзе ім жыць, што рабіць. Але сёння я магу шчыра і ўпэўнена сказаць, што для нас няма лепшай краіны, чым Беларусь.